

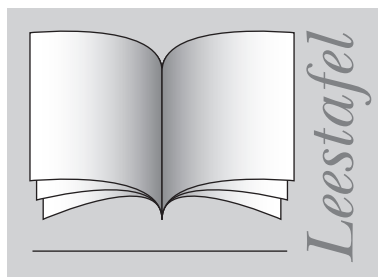
Samenvatting

Vertegenwoordigers van de zogenoemde antropologische beweging hebben de zieke mens voornamelijk beschreven als een kwetsbaar en pathisch wezen. In contrast daarmee wordt in het huidige mensbeeld in de geneeskunde – uitzonderingen als de zorgethiek daargelaten – sterk de nadruk gelegd op autonomie en onafhankelijkheid. Betoogd wordt dat moderne speerpunten als ‘patient empowerment’, ‘de patiënt als partner’ en ‘persoonsgerichte geneeskunde’ steeds weer kritisch ondervraagd dienen te worden ten einde te voorkomen dat zij op een ideologische wijze eenzijdig worden ingevuld.

Trefwoorden: *Kwetsbaarheid, mensbeeld, zelfredzaamheid.*

Summary

Representatives of the so-called anthropological movement describe sick people primarily as vulnerable and pathetic human beings. In contrast, current thinking about human beings in medicine – leaving aside exceptions such as care ethics – puts a lot more emphasis on autonomy and independence. It is argued that current ideals such as ‘patient empowerment’, ‘the patient as partner’ and ‘personalized medicine’ are in need of continuous reflection in order to prevent a one-sided ideological interpretation.

Ippel P. *De binnenkant. De praktijk van recht en ethiek in de psychiatrie.* Den Haag: Boom Lemma Uitgevers, 2012. ISBN: 9789089746573. 143 blz. Prijs: € 25,50.

De wereld van de geestelijke gezondheidszorg is voor velen onbekend terrein. Toch staat een miljoen Nederlanders als patiënt of cliënt ingeschreven, een aantal dat de laatste tien jaar sterk is toegenomen. Hoewel de contacten met GGZ-hulpverleners veelal kortdurend en ambulante zijn, kan langer durende intramurale zorg nodig zijn. In zo'n 30.000 gevallen per jaar vindt

opneming in een psychiatrisch ziekenhuis gedwongen plaats. In dit boek probeert Pieter Ippel, als hoogleraar Rechtsgeleerdheid verbonden aan de Roosevelt Academy in Middelburg en aan de Universiteit Utrecht, inzicht te geven in de hedendaagse wereld van gedwongen opnemingen. *De Binnenkant* is het verslag van een poging een wat schimmig en verscholen deel van de rechtspleging van binnenuit te begrijpen.

De geestelijke gezondheidszorg is de laatste decennia sterk veranderd. Kleinschaligheid, vermaatschappelijking, differentiatie en specialisatie hebben hun intrede gedaan, terwijl organisatorisch de GGZ in handen is geraakt van monopolistische conglomeraten. Deze ontwikkelingen beschrijft de auteur in het tweede hoofdstuk. Het veranderende juridische kader (de oude Krankzinnigenwet, de huidige Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen en de toekomstige Wet verplichte GGZ) komt in het derde hoofdstuk aan bod.

Van het eigenlijke rechtssociologische onderzoek, dat de auteur heeft uitgevoerd bij een van die regionale grootmachten, het Zeeuwse Emergis, doet hij verslag in hoofdstuk vier. In het vijfde en laatste hoofdstuk worden enkele patiënten en hulpverleners aan het woord ('visies van onderop') gelaten en besluit de schrijver met enkele reflecties.

Interessant is vooral het vierde hoofdstuk. BOPZ-zittingen zijn besloten aangelegenheden. Wat zich daar afspeelt, is grotendeels onbekend. De auteur heeft gedurende drie jaar vijftig BOPZ-zittingen mogen bijwonen en van een aantal doet hij uitgebreid verslag. Ippels beschrijvingen van de zittingen, gelardeerd met observaties en overwegingen, zijn uiterst boeiend.

Prof. mr dr Martin Buijsen, hoogleraar Recht & gezondheidszorg aan de Erasmus School of Law (ESL) en het Instituut Beleid & Management Gezondheidszorg (iBMG) van de Erasmus Universiteit Rotterdam